

בס"ד ג' תרומה תשל"ד

אל כ' הרב המפורסם נודע בשערים וכו' מוה"ר — ¹²³⁴⁵⁶⁷ — שליט"א⁽¹⁾
שלו וברכה וכ"ט!

אחדשה"ט כראוי, ביום ראשון העבר קבלתי ספרו — — — אשר בו נותן מענה על תשובות שנדפסו מאת הגאון האדיר מרא דשמעתא אשר כל בית ישראל ילך לאור תורתו וצדקתו שליט"א ובפתחי האי ספר רעדה אחזתני ומאד נצטערתי על כבוד ד' וכבוד התורה המושפל ואם חז"ל אמרו (שבת ל"ה ע"א) זונות מפרכסות זו את זו ת"ח לא כ"ש, כ"ש בדורנו אנו דור יתום שנמצא ת"ל בינינו גדול אמיתי כהגאון שר התורה — — — שליט"א שנמנה כראש וראשון בין פוסקי הלכה בדור זה ברחבי תבל, והוא תל תלפיות שהכל פונים אליו בשאלות סבוכות ומפותלות, ומי שמעיין בתשובות האי גאון — — — שליט"א רואה שדבריו מבוססים על מקורות הש"ס והראשונים עם בירור השיטות, בעמקות נפלאה תודר לתוך תוכם של הסוגיות וכל דבריו כתובים במשקל ובמדה, נכון שלפעמים נוטה מדעת גדולי האחרונים וממציא לעצמו דרך משלו בלי עיון בדברי גדולי אחרונים, מיהו זהו הכח של הוראה שניתנה לגדולי הדור כמרן — — — שליט"א ודעמי, שלהם נתנה כח התורה כי ראויים הם לאותו איצטלא, בפרט הגאון — — — שליט"א שענוותנותו בלי גבול ועיין מה שאמרו חז"ל (עירובין י"ג ע"ב) בדבר ב"ה שזכו שהוראה כמותם וכדאמרתי, התורה לא אסרה לבוא ולהקשות ואף לסתור דברי האומר והמורה בדבר הלכה, הלא זה הוא דרכו של תוה"ק אבל צריך המקשה לראות כאילו בעל השמועה עומד לפניו וכהא דאמרו בירושלמי (שבת פ"א ה"ב) ויראה דבריו בענוה ועיון רב ולא יטה מן האמת שזה עיקר התורה וכהא דאמרו (ברכות ה' ע"ב, וירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח) ועיין במהר"ץ חיות (ברכות שם), ולדאבוני לא ראיתי את זה בתוך כותלי ספרו, ויותר ממענה ראיתי בדבריו, כי בזיון כבוד התורה יש כאן, באיזה מין שנאה מדבר שלא נאה ויאה לת"ח ולעוסק בחקי סיני, ויראה בחוט המשולש בשו"ת (ח"א סי' ט') מה דהורה לי' הגר"א ז"ל לתלמידו היקר הגאון ר"ח ז"ל מוואלאזין בזה, מעין זאת מצינו (ב"ב ק"ל ע"ב) דברי רבא לרב פפא ולרב הונא ברי' דר' יהושע וכו', וכולן דברו בלשון כבודה וצניעות, כי עם צנועים חכמה, וכן נהגו חכמי התורה נקיי הדעת ובעלי נימוס כשראו לפניהם איזה שגיאה או טעות הציעו לפני בעל הטעות, כי לטעות יכול כל אדם ומי לנו גדול מאחי' השילוני שהי' מב"ד של דוד

(1) למען כבוד התורה הנני נותן כאן מקום לתשובה שכתבתי לרב אחד שהעליב גדול הדור מרן ירבן של ישראל שליט"א בהו"ל ספרו — וכוונתי בזה לעורר חשומת לבם של ת"ח אמיתיים שלא לתת לבריוני זמנינו לחלל כבוד גדולי התורה ות"ח כי מדשתקי ש"מ וכו' — ונוכה להרמת קרן התורה — ועיין נחלת צבי ח"ב עמ' 9 קונטרס הפוסק בישראל.

ורבו של אלי' כמבואר בהקדמת הרמב"ם, בכ"ז אמרו חז"ל (סנהדרין ק"ב ע"א) שטעה, וכן מצינו לגבי דניאל (מגילה י"א ע"ב) ועוד, הרי דיכול אדם לטעות ומותר לבוא בהשגה, אבל צריכים להתחשב למי משיגים, מתחשבים עם גדלות האדם וכח תורתו והגישה לדבר, בזה הלא הורו אותנו כבר חז"ל שקודם מבקשים מחילה בענוה על ההשגה, אח"כ מביעים ההשגה בלשון רכה נוחה וצנועה, ויראה נא דברי האדמו"ר הגה"ק מצאנו ז"ל בהקדמה לספרו על גיטין וכן ברוח חיים להגאון מוואלאוין ז"ל (פ"א מ"ב) וכן בתולדות יצחק להרב ר' יעקב ליפשיץ ז"ל על דרכו של הגאון רי"א מקאוונא ז"ל וכן בהקדמה לספר מנחת יוסף על טרפות (עמ' 18), וכל אלה המקורות שצינתי והדברים שנאמרו מורים דשלא כדרכו של כ"ת נהגו רבני ישראל, ואלו שלא עשו כן, אלא התנהגו שלא כנימוס התורה, עליהם יצא הקצף מחכמי ישראל כדמוכח משו"ת גינת ורדים הספרדי (ח"א ו') בדבר הפר"ח ועוד, ואין עת האסף פה וכן המליצו בהא דאמרו בד"א רבה (פ"ג) אדם נאה ומשובח ומוציא דבר מגונה מפיו למה הוא דומה וכו'.

ועתה אמרתי אבוא קצת בקשר לדבריו והערותיו בדברי הגאון — — — שליט"א, מתוך דברי כ"ת נראה דלא להורות בא אלא לפלפל, ואע"ג דקב"ה חדי בפלפולא וזה אחד ממ"ח דבר שהתורה נקנית בהם כהא דאבות (פ"ה ה') וגדולי התורה בכל פעם היו מוכנים לשמוע הערות על דבריהם מתבריהם ותלמידיהם ולפלפל בהם, כי זהו דרכו של תוה"ק, ודברי תורה צריכין ללמוד ולעיין, מיהו לא רצו בפלפול של הבל וכן לא בפלפול של סתירה בלי בנין וכידוע, שבונה למלאכה נחשב וכן סותר מלאכה נקרא, מיהו הסותר שלא ע"מ לבנות אינה מלאכה ורק מקלקל ומפסיד עובר על בל תשחית, אין חכמה בכתיבת דברים חריפים, דברי בזע והתנפלות על אדם גדול בתורה ובמעשים מקובל מגדולי הדור אשר עומדים לפניו כעבדא קמי מרי', דברי הגאון מרא דשמעתא וכו' שליט"א שכ"ת זלזל בכבודו ובכבוד התורה, הם במשקל ובמדה, יודע הוא לחתוך הלכה כברזל בהחלטה ברורה ותקיפה וכהא דביאר הגאון ר' ישעי' פיק ברלין ז"ל דברי חז"ל (יומא כ"ו) כל ת"ח שאינו קשה כברזל אינו ת"ח, כלומר שאינו מחודד לחתוך הלכה כברזל בהחלטה ברורה, וכ"ת בא בפלפול של הבל וקנאה שלא כדרכו של תוה"ק ולא כנימוס של ת"ח ועיין במהרש"א (שבת ח"א דף ל"א ע"א) פלפלת בחכמה וכן מש"כ הגה"ק האדמו"ר בעל ד"ח ז"ל בשו"ת (אבע"ז ח"א סי' ד') ועיין ג"כ בהקדמה לשו"ת הרי בשמים (ח"ג וד' עמ' 6-7 ד"ה בכלל הי' מהר"ל מקיל וכו') ובשו"ת היכל יצחק (ח"ב אבע"ז סי' מ"ג ג') בשם הגאון בעל גרש ירחים ז"ל, לכן אני הרשיתי א"ע לומר דברי כי דברי הגאון — — — צריכין לימוד וכבר הזהיר ע"ז הגה"ק האדמו"ר מסוכאטשוב ז"ל בשו"ת אבני נזר (יור"ד סי' רפ"ג) וכן בהקדמה לספרו אגלי טל, ולא עוד אלא זה ידוע ומקובל לפני שמפרסמים דבר או אומרים דבר בציבור צריכים לעיין הרבה פעמים אפילו

עד אלף וכמבואר בתשובת הרמב"ם שציין לה בשו"ת אבני נזר (יור"ד של"א), בפרט דבר הנוגע לבזיון ת"ח גדול ומקובל, אחד ממאורי התורה שזהו הלבונה של תוה"ק ולומדיה עד כמה צריכים להזהר מלהוציא דברי בוז. בפרט שלקטני ערך לפעמים אינם מובנים דברי הגאון וחבל שבדורינו דור יתום, מי שלא מבין דברי גדולי התורה מיד וקרא אותו אפיקורס או מין, לא לחנם אמרו חז"ל בירושלמי „ברכת המינים חכמים שביבנה התקינו“, כלומר לומר על אדם שהוא מין או אפיקורס צריכין להיות מחכמי יבנה להיות בקי בכל חדרי תורה (ירושלמי ברכות פ"ג), מרן — — — שליט"א זכה לזה, שהוא מחכמי יבנה.

^{אוצר החכמה}

^{ארי"ח 1234567}

אם ירשה לי הייתי אומר בתור אחד המצטער בצערן של ת"ח וכואב לו עלבון ובזיון התורה, שמספרו נראה שחסר לו טהרת הנפש וגישת התורה, וזהו משום שלא שימש ת"ח אמיתיים, דגדולה שימושה יותר מלימודה ועיין ברכות (ו' ע"א) ורמב"ם (דעות פ"ו ה"ב) ומהר"ץ חיות (שם), דשימוש ת"ח הוא המקור לטהרת הנפש וענוה ומניעת המחלוקת וכן לימוד התורה על בורי' וכהא דהורו חז"ל (בברכות מ"ז ע"ב וכן שם ס"ב ע"א וכן סנהדרין פ"ח ע"ב) ומהרש"א שם ועוד בכמה מקומות, כי לולא הי' כ"ת משמש ת"ח אמיתיים הי' מאד מאד זהיר בכבודן של ת"ח בכלל וכבודו של הגאון האמיתי שר התורה — — — שליט"א בפרט, ולא הי' כותב דברים כאלה שלא רק לת"ח אינם נאים להאמר אלא אף יושבי קרנות מוזהרין בהם וכהא שצינתי לעיל לדברי ד"א רבה (פ"ג), לדעתי הענייה יפרסם ברבים חטאו נגד מרא דשמעתא ומאורן של ישראל ויבקש סליחתו, והיודע ומכיר את מרן — — — שליט"א יבטיח לו שלא יהא קשה למחול, ויעיין נא בשו"ת שו"מ (מה"ת ח"ד סי' ט"ו) מה שהשיב משיב הדור ז"ל לאחד שביזהו בשעה שי"ל ספרו היקר יד שאול על נדרים ומשם ילמוד, וזהו דרכו של הגאון — — — שליט"א, ע"כ יקבל דברי חברות ויפייס את מרא דשמעתא ויקוים את והב בסופה.

בשולי מכתבי רציתי להודיע ששולח אני לכ"ת עבור הספר וכן את ספרי ואם יעיין בהם יראה שלא פעם העירותי על דברי הגאון שליט"א וכן על אחרים וכל דברי שם נאמרו ונכתבו בנעימות ומתוך אהבת ויקרת התורה וכדרך של קודמי. ולכן הרשיתי לעצמי לכתוב כי הציקתני רוח ד' למען שלא ירבה ח"ו מחלוקת בישראל, ואף כשדברתי עם אחדים אמרו לי שלא לכתוב „כי לא יחפוץ לשמוע כי אם לחרחר ריב ומה יועילו אמרי“, בכ"ז אמרתי להם אבוא בדברים ואקיים המוטל עלי, השומע ישמע והחדל יחדל, אני קבלתי על עצמי לכתוב לכ"ת ולהשמיע דברי ואת נפשי הצלתי עם תת שומע לדברי אמת היו ממקור האמת.

בתקוה שיהבל דברי ועצתי ויכיר כוונתי אמיתית ויענה ויאמר מתחרט אני

וכן יפרסם ברבים וד' יסלח לו, דברי הכותב מתוך כאב לב והמצטער על עלבון התורה ובזיון ת"ח אמיתי, המברכו בכל טוב ואין טוב אלא תורה ואין תורה אלא אמת.

[3234567]

גדלי' פעלדער

אכילה גסה ואכילת חמרים העשויים להזיק — (בראי ההלכה*)

[3234567]

נשאלתי לברר אם מותר לועד הכשרות ורבנות להחתים אוכל שיש בו תערובות המזיקות לבריאות ככשר.

[3234567]

נושא חשוב וחיוני ברצוני להעלות על הפרק. מדובר במאכלים ומשקאות שמערבין בהם כל מיני כימיקלים ודברים הגורמים נזק לבריאותו של האדם ומעמידים את חייו בסכנה, אע"פ שאין בהם שום חשש נבלות וטרפות. האם מותר ליהנות מהם? האם יכולים הרבנים וועדי הכשרות להרשות לשים עליהם חותמת הכשרות ולהעיד שמדינא כשרים הם או צריכים להתחשב גם כן עם הנזק שיכולים מאכלים ומשקאות כאלה לגרום לבריאותו של האדם? לא באתי בדברי להורות הוראה חס ושלום, או לאסור איסור, אלא לדון בנושא מהשקפת ההלכה כיד ה' הטובה עלי, מהא דאמרו דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר¹. באתי לגלות ולדלות לפניכם אוצרי התורה ודברי רבותינו המשתזרת והולכת מאז שקבל עם ישראל מורשת סיני עד ימינו אנו, לרכז מה שנאמר בשטח זה אגב בירור וליבון הדעות, לצייץ מקום מוצאה של ההלכה וכדרכו של תלמיד המכלכל דבריו במשפט והמבקש לכוון לאמיתה של תורה, לאסוקי בסייעתא רשמיא שמעתא אליבא דהלכתא².

אכילה יתירה

ראשית דבר אמרתי לדון בדבר אכילה בכלל ואח"כ בדבר אכילת מאכלים המזיקים לאדם בפרט. חז"ל גינו מאד את האדם האוכל יותר מכפי צרכו, ומצינו³

* שער בהלכה — שהופיע בירחון „תורה ומדע“, כרך ה', 4-1, תשל"ה.

(1) ראה ירושלמי שקלים פרק ג' הלכה ה' וכן ברכות פרק ב' הלכה ג'.

(2) ראה עירובין ס"ב עמ' ב', סנהדרין י"ז עמ' א', ויו"ד רמ"ב סעיף ג' ועוד.

(3) תנא דבי אליהו פרה כ"ו.